INFORMACJA, al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, hol główny, tel.: 61 626 66 66; fax 61 626 67 44, e-mail: kancelaria@umww.pl

74. rocznica powstania Polskiego Państwa Podziemnego. Uczcijmy wspólnie pamięć bohaterów!

„Przysięgam być wiernym Ojczyźnie mej, Rzeczypospolitej Polskiej, stać nieugięcie na straży jej honoru i o wyzwolenie jej z niewoli walczyć ze wszystkich sił - aż do ofiary życia...”

Te słowa z roty przysięgi Armii Krajowej, uwiecznione na pomniku, najpełniej oddają postawę ludzi, którym składamy dziś hołd.

Czcimy pamięć tych, którzy odeszli i z największym szacunkiem pochylamy głowy przed tymi, którzy są dziś z nami.]

Szanowni Państwo,

od kilku lat spotykamy się pod pomnikiem Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej, aby przypomnieć szczególne karty polskiej historii.
Polskie Państwo Podziemne było przecież jedynym takim w okupowanej Europie. Jego struktury podporządkowane rządowi Rzeczypospolitej na uchodźstwie, dawały Polakom nadzieję i siłę do przetrwania mrocznej, okupacyjnej nocy.

Funkcjonowanie konspiracyjnych struktur polskiej państwowości szczególne znaczenie miało w Poznaniu i w Wielkopolsce, która została wcielona do III Rzeszy, stając się tak zwanym Krajem Warty, czy jak tereny te nazywali represjonowani Polacy: Karnym Obozem Warty.

Nie przypadkowo właśnie w gnębionej i po raz kolejny germanizowanej Wielkopolsce zrodziła się koncepcja cywilnych struktur polskiego państwa i już w maju 1940 roku

objął swój urząd pierwszy Delegat Rządu na Kraj – Cyryl Ratajski, długoletni, wybitny prezydent Poznania.

Ideę Polskiego Państwa Podziemnego wcielało w życie wielu społeczników, powstańców wielkopolskich i ludzi, którzy nie chcieli i nie potrafili się poddać.

Prowadzono działalność konspiracyjną i akcje zbrojne, z których największą i najbardziej spektakularną była bez wątpienia akcja „Bollwerk" – kiedy to w lutym 1942 roku spalono magazyny portu rzecznego w Poznaniu, niszcząc między innymi ciepłą odzież dla podążającej na wschód hitlerowskiej armii. Niemcy rozstrzelali niemal wszystkich uczestników tej akcji.

Polacy ginęli zamęczeni w kazamatach gestapo, w więzieniach, Forcie VII, obozie w Żabikowie. Wiedzieli, że karą za przeciwstawienie się, jest śmierć. Walka nigdy jednak nie ustała i z każdym kolejnym okupacyjnym rokiem przybierała na sile.

W 1942 roku, przekształcona ze Związku Walki Zbrojnej, Armia Krajowa liczyła około 200 tysięcy zaprzysiężonych żołnierzy. Na początku 1944 roku było ich już ponad 380 tysięcy. Im okrutniejsze były represje, tym mocniejszy był opór.

Ideą przyświecającą żołnierzom AK było zadawanie wrogowi maksymalnych strat, ale przy ochronie własnej ludności, bo każdy akt dywersji wywoływał wściekłość hitlerowców i represje.

Polskie Państwo Podziemne prowadziło walkę z hitlerowskim okupantem wszystkimi sposobami – poprzez walkę zbrojną i budując struktury pozwalające Polakom przeciwstawiać się wynaradawianiu i zachować godność. Istnienie Polskiego Państwa Podziemnego miało też ogromne znaczenie polityczne - Polska istniała i walczyła.

W podziemiu działały sądy, wydające wyroki na szczególnie dla Polaków okrutnych hitlerowców i na kolaborantów. Na terenie całego kraju odbywały się tajne komplety, na których Polacy zdobywali wykształcenie i zdawali maturę. Około 10 tysięcy osób ukończyło podczas okupacji studia.

W podziemiu teatry wystawiały Mickiewicza i Słowackiego. Tajne Wojskowe Zakłady Wydawnicze drukowały podręczniki i polską literaturę.

Ogromne znaczenie w podtrzymywaniu narodowego ducha miała konspiracyjna prasa. W czasie okupacji ukazywało się w sumie około 1400 tytułów, z czego 17 przez całą wojnę.

Wydawnictwa te były nie tylko źródłem rzetelnej informacji o tym, co dzieje się na frontach i w okupowanym kraju. Publikowały one również utwory literackie, między

innymi Krzysztofa Kamila Baczyńskiego i humor będący antidotum na okrucieństwo wojny.

Koniec wojny dla wielu Polaków zaangażowanych w działalność Państwa Podziemnego stał się początkiem nowego koszmaru - czasem nawet bardziej okrutnego.

Żołnierze Armii Krajowej byli represjonowani i osadzani w więzieniach „bezpieki". Na wielu wydano wyroki śmierci. Dla nowej władzy reprezentowane przez nich wartości stały się zagrożeniem i niebezpiecznym przypomnieniem historycznej prawdy.

„Żołnierze Niezłomni" nigdy się jednak nie poddali. Choć pełnej rehabilitacji i prawdy doczekali się dopiero w demokratycznej Polsce.
I pod tym pomnikiem jesteśmy po to, aby tę prawdę przypominać.

Szanowni Państwo,

kiedy spotykamy się w kolejne rocznice powstania Polskiego Państwa Podziemnego, zawsze ogromnie cieszę się z tak licznej obecności żołnierzy Armii Krajowej.

„Dobry przedwojenny materiał", jak zwykliście o sobie Państwo mówić - stawia się na apel, niezależnie od pogody i temperatury, a często i stanu zdrowia. Tak, jak robiliście to Państwo zawsze.

Bardzo dziękuję za Wasze nieustające zaangażowanie, a przede wszystkim za to, że dla młodych ludzi, którzy przychodzą tutaj, czasem zapewne ze sceptycznym nastawieniem do historycznych rocznic, jesteście przykładem wierności temu, w co się wierzy.

Żołnierze Armii Krajowej, jesteście nam bardzo potrzebni.
Wspierajcie nas dalej swoją siłą, uczciwością i niezłomnością.

W ramach obchodów rocznicowych odbyło się także spotkanie w Domu Żołnierza, gdzie wspominano hm. Floriana Marciniaka, twórcę Szarych Szeregów, absolwenta III LO w Poznaniu, przedwojennego Gimnazjum im. św. Jana Kantego. Tomasz Bugajski, Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego wraz z płk Janem Górskim, Prezesem Zarządu Okręgu Wielkopolska Światowego Związku Żołnierzy AK wręczył odznaczenia osobom zasłużonym w utrwalaniu pamięci o ludziach i ich czynach, w walce o niepodległość Polski podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu.

Medalami za zasługi dla Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej zostali odznaczeni:

1. Stanisław Holak – prezes Środowiska „Knieje” Światowego Zarządu Żołnierzy Armii Krajowj
2. Zenon Jankowski – prezes Oddziału w Pile ŚZŻAK
3. Świętej pamięci Marian Kaczmarek – były prezes Stowarzyszenia „Szarych Szeregów” ŚZŻAK – odznaczenie odbierze p. Zbigniew Podeszwa, obecny prezes „Szarych Szeregów”
4. Regina Linkowska – prezes Środowiska „Ostra Brama” ŚZŻAK
5. Dr Agnieszka Łuczak – Naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu
6. Aleksandra Pietrowicz – pracownik Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej IPN w Poznaniu
7. Janusz Sławek – prezes Środowiska „Wierchy” ŚZŻAK
8. Józefat Sztuka – prezes Koła Gniezno ŚZŻAK
9. Janusz Wawrzyniak – prezes Środowiska „Jodła” ŚZŻAK

Odznakę honorową za zasługi dla Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej otrzymał
Pan Jerzy Zielonka – redaktor tygodnika „Panorama Leszczyńska”.

Płk Marcin Wasiński z Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wręczył **medale „Pro Patria”**, które otrzymali:

1. Halina Chmielewska – członkini Środowiska „Ostra Brama” ŚZŻAK
2. Paweł Cierechowicz – nauczyciel historii w LO Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej w Poznaniu
3. Marek Goryniak – przedsiębiorca, członek Oddziału ŚZŻAK w Lesznie
4. Prof. dr hab. Kazimierz Grottel – członek Zarządu Okręgu „Wielkopolska” oraz przewodniczącego Komisji Socjalnej ŚZŻAK
5. Paweł Perekietka – nauczyciela matematyki i informatyki z Liceum nr 5 im. Klaudyny Potockiej w Poznaniu
6. Wiesław Siekański – nauczyciel informatyki z Gimnazjum nr 23 im. Szarych Szeregów w Poznaniu
7. Dr Rafał Sierchuła - pracownik Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej IPN w Poznaniu
8. Kazimierz Szymański – prezesa Koła w Krobi ŚZŻAK
9. Jadwiga Wieland – dyr. Gimnazjum nr 1 w Środzie Wlkp.
10. Dr Anna Ziółkowska – dyrektor Muzeum Martyrologicznego w Żabikowie

W niedzielę 29 września, o godz. 11.00 zapraszamy do uczestnictwa we Mszy

Świętej Akowskiej, do Kościoła pw. Najświętszego Zbawiciela przy ul. Fredry. Weźmie w niej udział Wojciech Jankowiak, Wicemarszałek województwa Wielkopolskiego.

Przypomnijmy, że w uchwale Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 11 września 1998 roku zapisano: „W dniu 27 września 1939 r., w obliczu kapitulacji stolicy, powstała pierwsza konspiracyjna organizacja niepodległościowa - Służba Zwycięstwu Polski. To historyczne wydarzenie zapoczątkowało budowę Podziemnego Państwa Polskiego, fenomenu w dziejach nie tylko - II Wojny Światowej. Obok pionu wojskowego - Armii Krajowej - i współpracujących z nią innych formacji Polski Walczącej, istotną rolę odegrał podziemny parlament - Rada Jedności Narodowej, a zwłaszcza rozległa, obejmująca cały obszar Rzeczypospolitej i obie okupacje, działalność Delegatury Rządu na Kraj. To ona stworzyła ogromny, nie mający odpowiednika nigdy i nigdzie aparat rzeczywiście Polskiego Państwa Podziemnego - od spraw wewnętrznych, poprzez tajną oświatę i kulturę, wymiar sprawiedliwości, aż po komórki przygotowujące akty legislacyjne dla przyszłego niepodległego państwa.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wyraża szczególną wdzięczność i szacunek twórcom, ofiarnym działaczom podziemnych struktur Państwa Polskiego, a także tym wszystkim, którzy w wyjątkowo trudnych warunkach, z narażeniem własnego życia walczyli o niepodległość Ojczyzny.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, pamiętając o ich poświęceniu, walce i umiłowaniu Ojczyzny, ustanawia dzień 27 września - Dniem Podziemnego Państwa Polskiego”.

ROCZNICA POWSTANIA
POLSKIEGO PAŃSTWA PODZIEMNEGO

ROCZNICA POWSTANIA

ROCZNICA POWSTANIA

AK

31

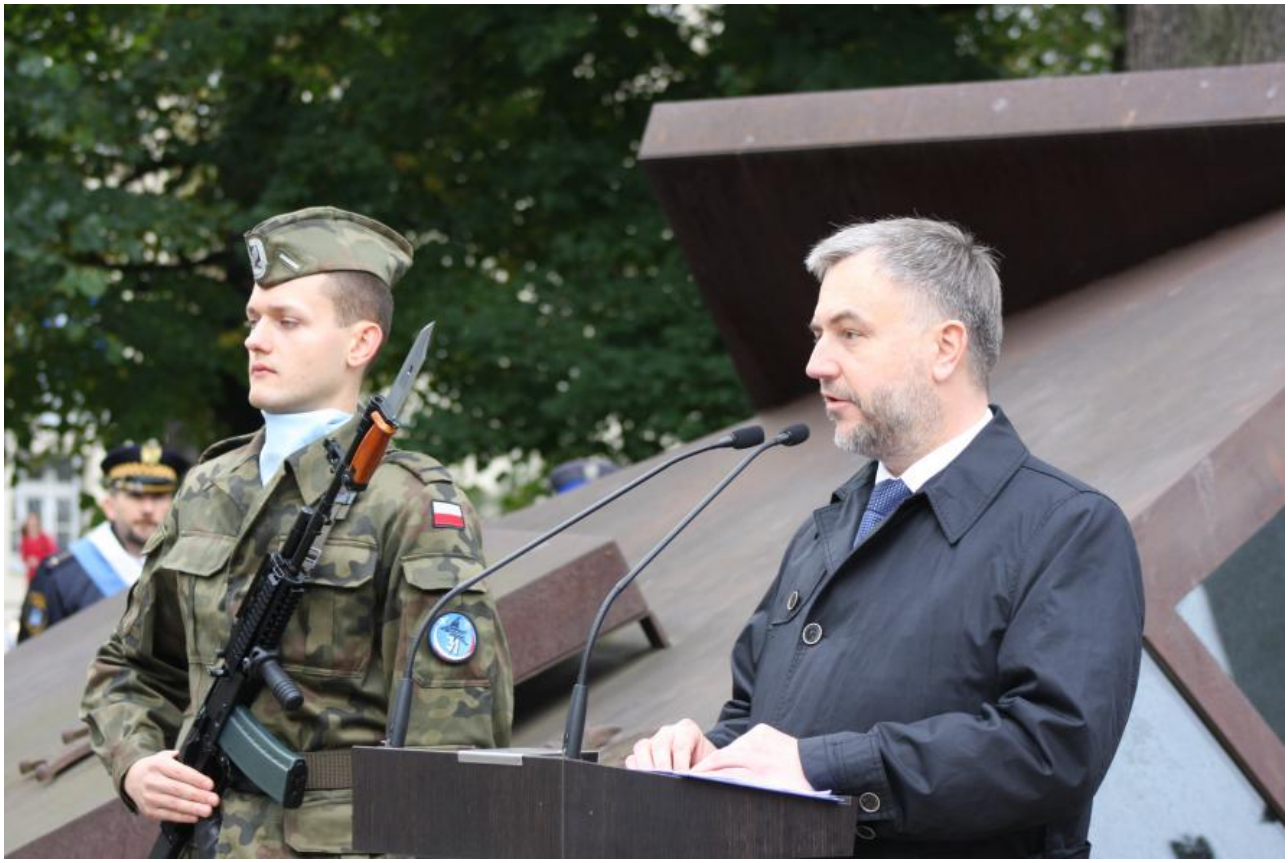

POLSKIEMU
PAŃSTWU
PODZIEMNEMU
I JEGO SILE
ZBROJNEJ
ARMII KRAJOWEJ
1939 - 1945
WIELKOPOLANIE

POLSKIEMU
PAŃSTWU
I JEGO SIŁ

Dziękujemy za odwiedziny i zapraszamy ponownie